

datelor. Următorul capitol se referă la rezultatele strategiei, evidențiindu-se faptul că strategia reprezintă un document programatic ce asigură crearea cadrului normativ în privința promovării principiilor și obiectivelor Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități pentru perioada 2016 – 2020 în scopul asigurării exercitării depline și în condiții de egalitate a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului de către toate persoanele cu dizabilități.

În continuare, în capitolul următor, consacrat indicatorilor, se precizează că indicatorii din Planul operațional sunt indicatori de rezultat, și că anumiți indicatori nu sunt încă disponibili, dar că se impune cunoașterea lor care se poate realiza prin dezvoltarea sistemului de statistici și colectare a datelor.

Strategia are în vedere, consacrandu-le câte un capitol, atât implicațiile de buget cât și implicațiile juridice. De remarcat, că finanțarea obiectivelor prevăzute în Strategia națională „O societate fără bariere pentru persoanele cu dizabilități” 2016-2020 se va face în limita fondurilor aprobate. Este vorba de fonduri de la bugetul de stat și de la bugetele locale, dar și din fonduri europene.

Ultimul capitol al noii strategii, capitolul al XII-lea, se referă la coordonare și monitorizare. Se precizează că într-un termen de 120 de zile de la aprobarea Strategiei se va aproba prin ordin al ministrului muncii, familiei, protecției sociale și persoanelor vârstnice și la propunerea Autorității Naționale pentru Persoane cu Dizabilități, instrumentul de monitorizare pentru implementarea Strategiei naționale „O societate fără bariere pentru persoanele cu dizabilități 2016 – 2020”.

Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Dizabilități va face anual un raport privind implementarea, iar rapoartele se prezintă în al doilea semestru al anului următor celui pentru care se face raportul. Primul va fi efectuat la sfârșitul celui de al doilea semestru al anului 2017.

Se poate constata că atât Strategia cât și Planul operațional aferent urmăresc asigurarea cadrului normativ corespunzător standardelor internaționale privind promovarea principiilor și obiectivelor Convenției ONU pentru persoanele cu dizabilități.

PREZUMȚIA DE NEVINOVĂȚIE ȘI SOCIETATEA CONTROLATĂ

MIHAI-BOGDAN MARIAN*

Abstract:

In the EU Directive 2016/343 of the European Parliament and of the Council, additions were made regarding the presumption of innocence and the right to be present in criminal proceedings. The new regulation comes to reaffirm EU commitment to meeting the individual rights and freedoms, but in terms of its necessity is likely to signal some slippage in the evolution of contemporary society, liable to jeopardize the effective operation of the presumption of innocence. Some of these slippages may include certain side effects related to redefining relations between the public and private sphere as well as developments in telecommunications technology, which expose the contemporary society to the exercise of absolute control.

Keywords: presumption of innocence, disciplined society, controlled society, public, private.

Résumé:

Dans la directive européenne 2016/343 du Conseil et du Parlement européens, des ajouts ont été faits en ce qui concerne la présomption d'innocence et le droit d'être présent dans les procédures pénales. Le nouveau règlement vient de réaffirmer l'engagement de l'UE à respecter les droits et libertés individuels, mais, en termes de sa nécessité, il est susceptible de signaler un certain dérapage dans l'évolution de la société contemporaine, de nature à compromettre le bon fonctionnement de la présomption d'innocence. Certains de ces dérapages peuvent inclure certains effets secondaires liés à la redéfinition des relations entre la sphère publique et privée, ainsi que l'évolution de la technologie des télécommunications, qui exposent la société contemporaine à l'exercice du contrôle absolu.

Mots-clés: présomption d'innocence, la société disciplinée, société contrôlée, public, privé.

* Dr.

Introducere

La nivelul Uniunii Europene a fost adoptată Directiva (UE) 2016/343 a Parlamentului European și a Consiliului *privind consolidarea anumitor aspecte ale prezumției de nevinovăție și a dreptului de a fi prezent în cadrul procedurilor penale*.¹ În acord cu principiile asumate de Uniunea Europeană, prin care aceasta se dorește a fi un spațiu al libertății, securității și justiției, documentul vine să reafirme atașamentul Uniunii față de imperativul respectării prezumției de nevinovăție și a dreptului la un proces echitabil. În acest sens, după cum rezultă din chiar preambulul Directivei, aceasta își propune să continue și să întărească la nivelul statelor membre linia de conduită consacrată prin art. 47 și 48 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, art. 6 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (CEDO), art. 14 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice (PIDCP) și art. 11 din Declarația Universală a Drepturilor Omului.²

Deși reprezintă o inițiativă de reafirmare și susținere a drepturilor și libertăților individuale, motiv pentru care se constituie ca un demers laudabil din toate punctele de vedere, în același timp, însă, Directiva este și un semnal de alarmă, de natură a naște o puternică îngrijorare. Astfel, prin faptul că la nivelul Uniunii Europene s-a considerat necesar a fi adoptat un document care își propune să **consolideze** anumite aspecte ale prezumției de nevinovăție și a dreptului de a fi prezent în cadrul procedurilor penale, în mod indirect, se afirmă că în rândul statelor membre au fost înregistrate anumite derapaje în această materie, care sunt de natură a greva caracterul de spațiu al libertății, securității și justiției, pe care și-l asumă Uniunea, derapaje ce necesită a fi sancționate și corectate prin adoptarea unei Directive.

Prin urmare, dacă ținem cont că între norma juridică și realitatea socială există o indisolubilă corelație, norma juridică fiind o rezultată a nevoii de reglementare a unor fapte și situații sociale, putem spune că adoptarea Directivei 2016/343 a Parlamentului European și a Consiliului vine să

¹ Textul Directivei este disponibil în limba română la adresa <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A32016L0343>, accesat la data 12.10.2016.

² Principiul obligativității respectării prezumției de nevinovăție este consacrat și prin Constituția României, la art. 23 *Libertatea individuală*, alin. (11) după cum urmează: „Până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești de condamnare, persoana este considerată nevinovată”.

reglementeze/să sancționeze anumite aspecte înregistrate în realitatea socială și practica judiciară de pe teritoriul Uniunii, ce s-au îndepărtat de la principiile consacrate anterior prin documentele cadru mai sus-menționate referitoare la respectarea prezumției de nevinovăție și a dreptului de a fi prezent în cadrul procedurilor penale.

Unele aspecte subliniate de Directiva (UE) 2016/343 în referire la prezumția de nevinovăție

În sensul celor ce preced, printre aspectele referitoare la prezumția de nevinovăție, pe care Directiva consideră necesar a le sublinia la punctele 16 – 22 din preambulul său și a le reglementa în art. 3 – 7 din textul propriu-zis, se numără:

– *faptul că autoritățile publice trebuie să se abțină de la declarații³ sau decizii judiciare, altele decât cele privind stabilirea vinovăției, care sunt de natură a expune publicului o persoană suspectată sau acuzată ca fiind vinovată, atât timp cât vinovăția respectivei persoane nu a fost dovedită conform legii;*

– *faptul că autoritățile publice atunci când comunică informații mass-mediei nu trebuie să se refere la persoanele acuzate sau suspectate ca fiind vinovate, atât timp cât nu s-a dovedit conform legii că sunt vinovate;*

– *faptul că autoritățile competente ar trebui să se abțină de la prezentarea persoanelor suspectate sau acuzate ca fiind vinovate, în instanță sau în public, prin utilizarea unor măsuri de constrângere fizică, cum ar fi cătușele pentru mâini sau pentru picioare, boxele de sticlă sau cuștile⁴;*

³ Directiva definește declarațiile publice ale autorităților la punctul 17 din preambul, astfel: „Noțiunea de „declarații publice ale autorităților publice” ar trebui înțeleasă ca fiind orice declarații care se referă la o infracțiune și care emană fie de la o autoritate implicată în procedurile penale legate de infracțiunea respectivă, cum ar fi autoritățile judiciare, poliția și alte autorități de aplicare a legii, fie de la o altă autoritate publică, cum ar fi miniștrii și alți funcționari publici, fără a se aduce atingere dreptului intern în materia imunității.”

⁴ Aici Directiva face referire și la o serie de excepții, după cum urmează (pct. 20 din preambul): „(...) cu excepția situațiilor în care aceste măsuri sunt necesare din motive specifice cauzei, fie legate de securitate, inclusiv împiedicarea persoanelor suspectate sau acuzate de a se răni sau de a-i răni pe alții ori de a distruge bunuri de orice tip, fie legate de împiedicarea persoanelor suspectate sau acuzate de a se sustrage urmăririi sau de a avea contact cu persoane terțe, cum ar fi martorii sau victimele. Posibilitatea de a aplica măsuri de constrângere fizică nu înseamnă că autoritățile competente trebuie să ia vreo decizie formală cu privire la utilizarea acestui tip de măsuri.”

– *faptul că pentru stabilirea vinovăției persoanelor suspectate sau acuzate, sarcina probei revine organelor de urmărire penală, iar orice îndoială ar trebui interpretată în favoarea persoanei suspectate sau acuzate*⁵.

Dar ceea ce subliniază și reglementează Directiva (UE) 2016/343 nu reprezintă până la urmă decât consecințele sau, mai bine spus, reflexia unor derapaje înregistrate în evoluția relației dintre planul social și practica judiciară aferentă, care se situează acum într-o profundă disonanță. Această situație pare a nu își mai găsi o acoperire legală prin raportare la cadrul normativ de referință, motive pentru care și acesta din urmă necesită a fi adaptat și consolidat pentru ca drepturile și libertățile individuale să poată fi protejate în continuare în mod real, și nu numai la nivel declarativ și principial.⁶ Când și cum s-au produs aceste derapaje? Cu scopul de a încerca unele răspunsuri la aceste întrebări, în cele ce urmează ne propunem o scurtă analiză, atât cu privire la originile și evoluția prezumției de nevinovăție, cât și în ceea ce privește emergența acelor realități sociale susceptibile a împiedica respectarea prezumției de nevinovăție.

Originile și parcursul prezumției de nevinovăție

Încă din Antichitate, Dreptul Latin a statuat două reguli fundamentale, respectiv „*el incumbit*

⁵ Directiva precizează în acest sens la pct. 22 din preambul și următoarele: „*Prezumția de nevinovăție ar fi încălcată atunci când sarcina probei este inversată de la organele de urmărire penală la apărare, fără a se aduce însă atingere competențelor ex officio ale instanței de stabilire a faptelor, independenței autorităților judiciare atunci când evaluează vinovăția persoanei suspectate sau acuzate și utilizării prezumțiilor de fapt și de drept privind răspunderea penală a persoanei suspectate sau acuzate. Aceste prezumții ar trebui să se încadreze în limite rezonabile, ținând seama de importanța mizei și menținând dreptul la apărare, iar mijloacele folosite ar trebui să fie rezonabil proporționale cu scopul legitim urmărit. Presumțiile ar trebui să fie relative și, în orice caz, acestea ar trebui să fie utilizate numai cu condiția ca dreptul la apărare să fie respectat.*” Prin contrast cu aceste aspecte subliniate de textul Directivei, în realitatea socială autohtonă au devenit de acum antologice declarațiile făcute în spațiul public de unele persoane suspectate sau acuzate, însă nedovedite încă a fi vinovate potrivit legii, conform cărora *ele vor merge în fața instanțelor de judecată pentru a-și proba nevinovăția.*

⁶ Conform normelor Uniunii, statele membre au obligativitatea ca în termen de doi ani de la intrarea în vigoare a Directivei (20 de zile de la publicarea în Jurnalul Oficial al UE) să implementeze la nivel național reglementările aduse prin aceasta.

probatio qui dicit, non qui negat”, potrivit căreia sarcina probei revine celui care declară și nu celui care neagă, și „*in dubio pro reo*”, potrivit căreia orice îndoială se interpretează ca fiind în favoarea acuzatului.

Ca un corolar al acestor reguli, peste secole, la cumpăna dintre Evul mediu și Modernitate, în Franța revoluționară a anului 1789, prin art. 9 al *Declarației Drepturilor Omului și Cetățeanului* se consacră un principiu de drept care, ulterior, va căpăta caracter de universalitate: „*Orice om trebuie considerat nevinovat până la probarea culpabilității sale. Dacă se consideră indispensabil să fie arestat, orice severitate care n-ar fi necesară pentru a se asigura de persoana sa, trebuie să fie în mod riguros reprimată prin lege*”. Acest principiu de sorginte umanistă va fi internaționalizat prin art. 11, pct. (1) din *Declarația Universală a drepturilor Omului*⁷, adoptată de ONU la 10 decembrie 1948, care stipulează că „*Orice persoană acuzată de comiterea unui act cu caracter penal are dreptul să fie presupusă nevinovată până când vinovăția sa va fi stabilită în mod legal în cursul unui proces public în care i-au fost asigurate toate garanțiile necesare apărării sale.*” În același sens, prin art. 14 pct. 2 din *Pactul internațional al drepturilor civile și politice*⁸, se prevede că „*Orice persoană acuzată de comiterea unei infracțiuni penale este prezumată a fi nevinovată cât timp culpabilitatea sa nu a fost stabilită în mod legal*”.

La nivel european, prezumția de nevinovăție se regăsește reglementată prin art. 48 al *Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene*⁹, potrivit căruia „(1) *Orice persoană acuzată este prezumată nevinovată până ce vinovăția va fi stabilită în conformitate cu legea.* (2) *Oricărei persoane acuzate îi este garantată respectarea dreptului la apărare.*” și prin art. 6, pct. 2 *CEDO*¹⁰,

⁷ O variantă integrală a textului Declarației, în limba română, poate fi vizualizată online la adresa http://www.anr.gov.ro/docs/legislatie/internationala/Declaratia_Universa_la_a_Drepturilor_Omului.pdf, accesată la 13.10.2016.

⁸ Textul integral al Pactului, varianta în limba română, poate fi consultat online la adresa http://www.irido.ro/file.php?fisiere_id=80&inline, accesată la data de 13.10.2016.

⁹ Textul integral al Cartei este disponibil în limba română online la adresa <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A12012P%2FTXT>, accesată la 13.10.2016.

¹⁰ Textul integral al Convenției poate fi vizualizat în limba română online, la adresa http://www.echr.coe.int/Documents/Convention_ROM.pdf, accesată la 13.10.2016.

care prevede că „Orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată până ce vinovăția sa va fi legal stabilită”.

După cum lesne se poate observa din cele de mai sus, prezumția de nevinovăție se bucura de o largă recunoaștere din punct de vedere legal, atât în plan internațional, cât și european, și anterior adoptării Directivei (UE) 2016/343, motive pentru care această ultimă reglementare, cel puțin dintr-o perspectivă strict juridică, poate apărea ca fiind redundantă. Ea capătă sens și utilitate, însă, imediat ce faptul juridic ajunge să fie corelat cu faptul social.

Prezumția de nevinovăție și raporturile dintre public și privat

În sensul celor ce preced, la data de 10 februarie 1995, prin Decizia CEDO pronunțată în cauza *Allenet de Ribemont* contra Franței, Curtea a statuat că „o încălcare a prezumției de nevinovăție poate să provină nu numai din partea unor judecători sau a unui tribunal, ci și din partea altor autorități publice”¹¹. Prin respectiva Decizie, Curtea sancționează prejudiciul cauzat persoanei individuale de către un reprezentant al autorității care a formulat în public acuzații la adresa acesteia, fără ca vinovăția persoanei să fi fost stabilită anterior printr-o procedură legală.

Decizia dată de CEDO în speța mai sus amintită vine să extindă aplicabilitatea prezumției de nevinovăție dincolo de granițele procesului penal, în chiar spațiul public, arătând că persoana poate fi prejudiciată nu numai prin pronunțarea unei soluții juridice care nu respectă prezumția de nevinovăție, ci și prin atragerea opoziției publice ca urmare a formulării de către o autoritate de acuzații nefondate la adresa sa. Totodată, această decizie vine să releve faptul că prezumția de nevinovăție trebuie înțeleasă și interpretată în contemporaneitate ca fiind mai mult decât un simplu corolar al principiilor latine de drept „*el incumbit probatio qui dicit, non qui negat*” și, respectiv, „*in dubio pro reo*”, sens în care, ea trebuie acordată și cu principiul inviolabilității persoanei, care presupune inclusiv respectarea dreptului acesteia la a-i fi protejată imaginea.

¹¹ Pentru detalii despre cauză, a se vedea <http://jurisprudentacedo.com/ALLENET-DE-RIBEMONT-c.-FRANTEI-Persoana-retinuta-desemnata-ca-vinovata-de-catre-inalti-functionari-ai-politiei-in-timpul-unei-conferinta-de-presa-tinuta-cu-ministrul-de-interne.html>, accesată la 13.10.2016.

Astfel, dacă luăm ca referință momentul Revoluției Franceze de la 1789 și idealurile de „*Libertate, egalitate, fraternitate!*”, care au animat demersul revoluționar, vom observa că rațiunile care s-au aflat la baza consacării prezumției de nevinovăție prin *Declarația drepturilor omului și cetățeanului* adoptată de Adunarea Constituantă a Franței rezidă în principal în dezideratul îngrădirii posibilității de manifestare discreționară a puterii monarhice în spațiul public, respectiv, în dorința de a împiedica pentru viitor săvârșirea de abuzuri ale reprezentanților autorității în raport cu ceilalți membri ai națiunii. Prin urmare, Revoluția Franceză de la 1789 se edifică drept un moment de cumpănă ce a marcat tranziția de la Evul mediu către Modernitate, prin sancționarea drastică a absolutismului monarhic și restabilirea unui echilibru între puterea publică, care se aflase până de curând sub autoritatea discreționară a monarhului, și persoana individuală. În același sens, se poate reține și faptul că spațiului privat, aferent manifestării libere a personalității individuale, i s-a recunoscut și statuat autonomia în raport cu spațiul public, atât timp cât această manifestare nu aduce prejudicii în sfera de reglementare publică.

Dintr-o perspectivă socio-istorică, acest moment de tranziție, marcat de Revoluția Franceză de la 1789, poate fi asociat cu ceea ce pentru Max Weber ar însemna trecerea de la un model de organizare a puterii publice pe principii tradiționale la un model de organizare a acesteia pe principii logico-raționale, specific teoriilor contractualiste avansate de Modernitate. Din aceeași perspectivă, putem asocia acest moment cu trecerea de la societatea medievală, unde exercițiul suveranității, și prin urmare al autorității publice, revenea monarhului, la societatea modernă, unde exercițiul suveranității ajunge să fie transferat națiunii. În același sens, putem spune că este vorba despre tranziția de la o societate dominată de figura și puterea monarhului absolut, către o societate disciplinată în virtutea împărțirii raționale a suveranității între toți membrii națiunii.

Dar, dacă inițial preocuparea a constat în restabilirea unui echilibru între reprezentanții autorității publice și cetățean, având ca referință exclusiv cadrul procesual în interiorul căruia anterior autoritatea publică se putea manifesta în mod abuziv în raport cu cetățeanul, după ce suveranitatea a ajuns atributul tuturor cetățenilor, încetul cu încetul, a devenit evident că pentru a

opera efectiv și a nu regresa către o simplă formă fără de conținut, prezumția de nevinovăție trebuie să fie asumată și respectată nu doar în cadrul procesual oficial, de către magistrați, ci și dincolo de acesta, de către ceilalți reprezentanți ai autorității și chiar de ansamblul societății. Iar această evidență a căpătat o putere izbitoare odată cu următorul moment de tranziție, de la Modernitate către Postmodernitate, când, în virtutea inovațiilor în materie de tehnologia informațiilor și telecomunicațiilor, putem spune că am asistat la transformarea societăților disciplinate ale Modernității în adevărate societăți controlate ale prezentului. Tot astfel, procedura judiciară a ajuns să fie devansată, prin intermediul mijloacelor mass-media, de procesul de configurare a vinovățiilor, reale sau imaginate, la nivelul reprezentărilor mentale ce operează în rândul membrilor societății. Iar în acest sens, după cum a relevat însăși realitatea socială, odată ce la nivelul societății o persoană a fost etichetată drept vinovată, această vinovăție de ordin perceptiv cu greu mai poate fi răsturnată, chiar și printr-o procedură judiciară a cărei finalitate poate constata din punct de vedere legal că respectiva persoană nu se face vinovată de acuzațiile ce i s-au adus în lipsa unei decizii judecătorești definitive. Prin urmare, putem spune că astăzi destinul prezumției de nevinovăție nu mai depinde doar de cadrul procesual, ci a ajuns să se afle la discreția cadrului social de ansamblu.

Pe cale de consecință, deși la nivel principial se statuează și se afirmă recunoașterea prezumției de nevinovăție, în fapt, aceasta a ajuns în contemporaneitate să fie răsturnată cu brutalitate de o prezumție de vinovăție, pe cât de relativă, pe atât de puternică însă, care s-a dovedit a fi mult mai atractivă din punct de vedere emoțional la nivel de percepție pentru membrii societății, în detrimentul rigurozității și raționalității pe care o presupune stabilirea vinovăției printr-o procedură judiciară. În lumina acestor evoluții, individualitatea persoanei a devenit extrem de expusă publicului, această realitate reprezentând o consecință directă a unei invadări tot mai pronunțate a spațiului privat de către zona publică, reprezentată pe de o parte de către autoritate, iar pe de altă parte de către mass-media, care prin fluxul informațional pe care îl gestionează ajunge să contureze imaginea, mai mult sau mai puțin deformată, a sferei publice de referință pentru societate.

În loc de concluzii

Răsturnarea de paradigmă socială adusă de transferul de suveranitate către întregul corp al națiunii, coroborată cu impactul evoluțiilor tehnologiilor în materie de telecomunicații și cu rolul pe care mass-media a ajuns să îl joace în societățile prezentului, se constituie în provocări uriașe la adresa respectării prezumției de nevinovăție. Toate aceste evoluții se traduc pe fond într-o răsturnare a raporturilor dintre public și privat, care reflectă o intruziune tot mai agresivă și excesivă a publicului în sfera privatului. Astfel, reducerea tot mai accentuată pe parcursul Modernității a sferei alocate vieții private, datorită industrializării și urbanizării care au modificat complet regimul de viață al indivizilor, s-a completat într-un sens profund negativ, în ceea ce privește principiul inviolabilității persoanei, cu expansiunea publicului, care a ajuns practic să invadeze astăzi și unele dintre acele zone care în trecut țineau de sfera intimă a vieții private. Pe această cale, unele dintre aspectele care la începutul Modernității încă reprezentau piloni de rezistență pe care prezumția de nevinovăție se putea sprijini, respectiv, intimitatea asociată vieții private, clar delimitate de viața publică, și confidențialitatea cadrului procesual, astăzi practic au fost anulate de o expansiune tot mai agresivă a publicului, care a erodat întregul eșafodaj pe care anterior era constituită sfera privată.

Iar această răsturnare de paradigmă, care pe fond reflectă trecerea de la societățile disciplinate ale Modernității la societățile controlate¹² ale Postmodernității, marchează o răsturnare de ordin epistemic în ceea ce privește existența și afirmarea prezumției de nevinovăție. Dacă în societățile disciplinate prezumția de nevinovăție își găsea cadrul de manifestare deplină, atât pe formă, cât și pe fond, fiind garantată de însăși separația existentă între spațiul public și cel privat, în

¹² Când ne referim la societățile controlate de astăzi avem în vedere în special impactul asupra planului social pe care îl au evoluțiile tehnologice în materie de telecomunicații, care fac posibilă exercitarea unor forme de supraveghere uniformă, pe scară largă, atât a spațiilor publice, cât și a celor private, care tocmai în virtutea acestor câștiguri tehnologice au ajuns să se deschidă reciproc, până într-acolo încât privatul aproape că a fost asimilat publicului. Iar aceste posibilități de control au fost operaționalizate astăzi în fapt și reglementate în drept din necesitatea asigurării securității sociale în detrimentul libertăților individuale sub spectrul tot mai deselor amenințări teroriste.

societățile controlate ale prezentului, ea își vede răsturnate chiar premisele existențiale, deoarece realitatea unui control absolut supra societății, fie el mai mult sau mai puțin voit, dar care este cât se poate de real, presupune în mod implicit existența unei premise latente de vinovăție care operează în mod virtual asupra tuturor membrilor societății.

În aceste condiții, reglementarea adusă prin Directiva (UE) 2016/343, care își propune să consolideze anumite aspecte ale prezumției de nevinovăție și ale dreptului de a fi prezent în

cadrul procedurilor penale, se dovedește a fi mai mult decât necesară și binevenită. În același timp, însă, se dovedește a fi și un puternic semnal de alarmă, care practic atrage atenția asupra faptului că evoluțiile planului social au înregistrat anumite derapaje, care au erodat cadrul de referință în care prezumția de nevinovăție putea opera în bune condiții. Nu ne rămâne decât să sperăm că această nouă reglementare va fi în măsură să corecteze aceste derapaje și să repună prezumția de nevinovăție în drepturile ce i se cuvin.

ASPECTE PRIVIND REFORMA SERVICIILOR MEDICALE SPITALICEȘTI DIN ROMÂNIA

MIRCEA CIOCAN*

Abstract:

The right to health is conditioned by the health system. The organization of the health system is a key determinant of individual and community health, putting its mark on the whole human life starting with birth (a safe maternity) and ending with the specific care of the elderly. The performance of a health system depends on the flow of the fundraising for health and its distribution to the suppliers.

Keywords: human rights, the right to health, the health system

Résumé:

Le droit à la santé est conditionné par le système de santé. Le mode d'organisation du système de santé est un facteur déterminant de la santé de l'individu et de la collectivité, influençant la vie des individus, dès leur naissance (la sécurité de la maternité) et jusqu'aux soins spécifiques des gens âgés. La performance d'un système de santé est déterminée par le mode de collecte des fonds destinés à la santé, ainsi que par le mode de distribution de ces fonds aux fournisseurs.

Mots clés: droits de l'homme, droits à la santé, système de santé

Sistemul public de sănătate, constituie garanția calității vieții și unul dintre cele mai importante angajamente politice pe care guvernarea trebuie să și le asume pentru a asigura standarde sociale ridicate populației pe care o reprezintă.

În contextul actual, în care se preconizează modificări profunde ale reglementărilor privind legislația din domeniul sănătății din România, este necesar ca propunerile care vor sta la baza elaborării acestor importante legi să vină din rândul cetățenilor, personalului medical, autorităților publice locale, județene și regionale deopotrivă, pentru ca impactul acestora să aibă un grad cât mai mare de acceptare din partea populației.

Problematica drepturilor omului prezintă o preocupare continuă a tuturor statelor având în vedere complexitatea și originalitatea acestei instituții juridice, dar și a faptului că fără aceste drepturi nu se poate pretinde existența unei societăți democratice – condiție firească a afirmării demnității fiecărei persoane -, și nici nu se poate realiza cadrul juridic în baza căruia colaborează statele. Dreptul la viață al fiecărui cetățean este condiționat de starea sa de sănătate. Atunci când cetățenii nu-și pot permite accesul la serviciile de sănătate datorită costurilor acestora „dreptul la viață” așa cum este definit în articolul 3 din Declarația Universală a Drepturilor Omului („orice ființă umană are dreptul la viață, la libertate și la securitatea sa”) devine un principiu lipsit de conținut. Societatea internațională a

* Cercetător științific